

COMPRISE У КОНТЕКСТІ ІНКЛЮЗИВНОСТІ

Недостатнє вивчення категорії інклюзивності, як однієї з категорій сучасного наукового дискурсу зумовлює дослідження цієї категорії та її складників. Робота присвячена лексико-синтаксичному аналізу мовної одиниці comprise, як одного із основних засобів вираження інклюзивності у писемному науковому дискурсі. Виділяються два основні види вживання comprise – предикативне та означальне (атрибутивне).

Ключові слова: науковий дискурс; інклюзивність, компонентний аналіз; лексико-синтаксичний; предикативний; атрибутивний.

Недостаточная изученность категории инклюзивности, как одной из категорий современного научного дискурса обуславливает исследование этой категории и ее конститuentов. Работа посвящена лексико-синтаксическому анализу языковой единицы comprise как одного из основных способов выражения инклюзивности в письменном научном дискурсе. Выделяются два основных вида употребления comprise – предикативное и определительное (атрибутивное).

Ключевые слова: научный дискурс; инклюзивность, компонентный анализ; лексико-синтаксический; предикативный; атрибутивный.

Insufficient studies of the category of inclusiveness as one of the categories that has not come under linguistic scrutiny, specifically, in modern English scientific discourse, call for investigating of this category and its elements. The paper deals with the lexical and syntactic analysis of the word "comprise", as one of the main ways of conveying inclusiveness in the language of science. Predicative and attributive cases of "comprise" usage patterns are considered.

Key words: scientific discourse; inclusiveness, componential analysis, lexical and syntactic, predicative; attributive.

Статтю присвячено дослідженню лінгвальних аспектів категорії інклюзивності як однієї з раніше не досліджуваних категорій сучасного наукового дискурсу, що становить **об'єкт** наукової праці. **Предметом** даної роботи є мовна одиниця *comprise* як один із основних засобів вираження інклюзивності у писемному науковому дискурсі, зокрема у наукових статтях, позаяк наукова стаття у широкому сенсі посідає центральне місце серед інших жанрів наукової прози і слугує механізмом передачі нових знань у науковій спільноті, в якій подаються кінцеві або проміжні результати дослідження, окреслюються перспективи наступних досліджень [10].

Науковою новизною дослідження є висвітлення *comprise* саме в контексті мовної категорії інклюзивності. **Мета роботи** аналіз лексико-синтаксичного значення англomовного дієслова *comprise* на матеріалі англо-американських статей у галузі інформаційно-комунікаційних технологій. Вибір фахової мови саме в цій галузі зумовлений її активною роллю у збагаченні загальнонаукової терміносистеми спеціальними термінами. В якості емпіричного матеріалу ми розглядали наукові журнали в галузі інформаційно-комунікаційних технологій, а саме: IEEE Communications Magazine [24], Journal of Communications [25], Journal of Telecommunications System and Management [26], The International

Journal of Intelligent Systems [30], The International Journal on Advances in Networks and Services [31], The International Journal on Advances in Telecommunications [32], Telecommunications Journal of Australia [33] та деякі інші. Загальна кількість проаналізованих статей – 324.

Дотепер мовна категорія інклюзивності в аспекті "частина"–"ціле" не була предметом комплексного лінгвістичного дослідження. У мовознавчих студіях інклюзивність розглядалася в аспекті гендерних досліджень, зокрема так званої інклюзивної мови (а саме, в контексті уникнення дискримінації при номінації чоловіків та жінок). Побіжно інклюзивність згадується у науковому доробку професора С. О. Жаботинської – в контексті інклюзивність-посесивність [2]. Тож **актуальність** даної **праці** зумовлена недостатнім вивченням категорії інклюзивності та необхідністю виявлення способів її вираження, зокрема в англійській мові науки.

Як зазначалося вище, категорія інклюзивності, зокрема у мові науки, раніше докладно не досліджувалася. Тому в нашій роботі ми використовуємо власне визначення інклюзивності. **Інклюзивність** – це ознака того, що один предмет (частина) є елементом іншого предмета, входить до складу іншого предмета, разом з іншими елементами формує більший предмет (ціле); або ж один предмет (ціле) складається з декількох більш простих предметів (частин).

Для з'ясування способів вираження категорії інклюзивності у писемному науковому дискурсі звертаємося до аналізу авторитетних англомовних лексикографічних джерел:

- Inclusion** – 1. The act of including or of being included within a larger group or structure [16; 17; 15];
2. A person or thing that is included within a whole [17; 15];
3. A relation between two classes that exists when all members of the first are also members of the second [16];

- Inclusive** – 1. Covering or including everything [16; 17];
2. Including the stated limits and everything in between [16; 17; 15];
3. (inclusive of) containing (a specified element) as part of a whole [17];
4. Not excluding any section of society or any party involved in something [17];
5. (of language) deliberately avoiding usages that could be seen as excluding a particular social group, for example avoiding the use of masculine pronouns to cover both men and women [17].

Опрацювавши наявну енциклопедичну літературу та на підставі власних спостережень, ми встановили, що існують **різні підтипи** інклюзивності у мові науки, одним із яких є **ціле, що складається з частин**. Основною одиницею цього типу є лексема **comprise**.

Визначення складових англійської лексеми *comprise* починаємо з аналізу її словникових дефініцій (*International Communication: Science, Technology, Education, Journalism* [4], *Collins English Dictionary* [12], *Longman Dictionary of*

Contemporary English [15], *Merriam-Webster Dictionary* [16], *Oxford Dictionaries* [17], *Random House Kernerman Webster's College Dictionary* [18], *The American Heritage Dictionary of the English Language* [20]:

- Comprise** – 1. to consist of; be composed of [12; 15; 16; 17; 18; 19];
2. to include; to contain [12; 16; 18; 19];
3. *Usage problem* to compose; constitute [15; 16; 17; 18; 19].

Comprise – v. (укр.) складати; складатися із (*зазвичай наводиться повний перелік*); містити; включати; охоплювати (рус.) составлять; состоять из (*обычно дается полное перечисление*); иметь в своем составе; содержать; включать; охватывать.
syn. 1. ***to consist of; *to make up/to be made up of; to be composed of; constitute; contain /1/; encompass; embrace; incorporate; involve /1/; include; entail /2/; house v.; span v. /1/** [4].

На підставі аналізу зазначеної літератури можна зробити висновок про те, що основне значення лексеми *comprise* виражається за допомогою:

1. to consist of; be composed of; to be made up of – *складатися із*.
2. to include; to contain; – *містити, включати, охоплювати*.
3. to make up; to compose; to constitute; – *складати (ціле)*.

Ми виявили таку специфіку вживання *comprise*.

По-перше, порядок слів. В словнику *International Communication: Science, Technology, Education, Journalism (English-Ukrainian-Russian Dictionary)* зазначається:

"Comprise" is used correctly if the writer precedes the verb with a group noun (one that refers to a set or collection), and follows the verb with a complete listing of the components of the set. Put simply, the whole comprises its parts: "The Library's total collection comprises over 1 million volumes, three million manuscripts and more than 5000 current periodicals." [4, p. 121]. Тобто спочатку зазначається **ціле** (group noun) + **складається з** (comprise) + **частини** (complete listing of the components of the set). Наприклад:

In the high-data-rate chip interconnect space, the channel typically comprises a transmitter, a receiver, two package escapes, PCB via drops to impedance-controlled strip line transmission lines, and, in some cases, DC blocks and connectors, as shown in Fig. 1 [24, October 2010, p. 175].

Якщо ж використовується порядок слів, в якому автор спочатку вказує **частини** (complete listing of the components of the set) + **(comprise)** + **ціле** (group noun), то *comprise* набуває значення *складати, формувати (ціле)*, наприклад:

Two MPs that have a logical CFM connection comprise a maintenance entity (ME) [24, September 2012, p. 69].

Це питання є доволі спірним, позаяк вживання лексеми *comprise* в такому значенні іноді заперечується. В словниках *Oxford Dictionaries*, *Random House Kernerman Webster's College Dictionary*, *American Heritage Dictionary of the English Language* зазначається, що першопочаткове значення лексеми *comprise* – *складатися із, включати (в себе), містити (в собі)*, датованого XV ст., з кінця XVIII ст. набуває додаткового значення *складати ціле, формувати ціле (to form, to constitute, to compose)* [16; 17; 18; 19].

Ернст Гауерс, редактор другого видання *A Dictionary of Modern English Usage (Fowler's Modern English Usage) (1965)* різко критикує вживання лексеми *comprise* в значенні *складати, формувати (ціле)*: "Поширене використання *comprise* як синоніма *compose* або *constitute* є безглуздом і непростимим виснаженням нашого словникового запасу" (переклад наш – Я. Б.) [13, p. 55].

Хоча, тридцять років потому, вже в третьому виданні *A Dictionary of Modern English Usage (Fowler's Modern English Usage) (1996)* Роберт Уільям Бьорчфілд (редактор третього видання) вказує на те, що ми не можемо ігнорувати вживання такої конструкції (*comprise = constitute, compose, form*) [22].

Вживання прийменника *of* при використанні *comprise* в активному стані вважається неприпустимим [12; 17]. Утім, у досліджуваному матеріалі ми намагаємося на такі випадки, як-от:

Nodes comprise of an embedded PC, 802. 11 a/b/g interface, and various sensors for monitoring weather conditions and air pollutants [24, November 2011, p. 62].

Слід принагідно зазначити, що, якщо наведений вище приклад є справді небажаним і граматично некоректним, усе ж існує один випадок – а саме, компресивна, згорнена пасивна конструкція *that is/was comprised of* – **comprised of**, що притаманне здебільшого **заголовкам** наукових статей:

*Design of broadband compact size antenna **comprised of printed***
(that is comprised of)

planar dipole pairs [28, Vol. 12, 2009, pp. 99–109].

хоча зустрічається і у власне текстах статей:

For efficiency reasons, we believe that workloads will be partitioned and assigned to sub cloud comprised of homogeneous hardware,

(that is comprised of)

which is suitable for executing the assigned workloads [31, Vol. 3, p. 310].

Водночас найбільше дискусій викликає питання саме щодо вживання конструкції *be comprised of*. З кінця ХІХ ст. *comprise* починають вживати в **пасивному стані**: *be comprised of* як синонім першопочаткового значення *складатися із, включати (в себе), містити (в собі)* [15; 17; 18; 19]. Наведемо приклад з нашого матеріалу:

Consider an isolated LTE cell, comprised of a macro-cell eNB and a number of randomly-located HeNBs, as shown in Fig. 1 [24, August 2011, p. 155].

Біл Брайсон у своєму довіднику *"Dictionary of Troublesome Words" (1984)* промовисто зазначив: "Якщо ви нічого не запам'ятаєте з цієї книги, запам'ятайте принаймні, що конструкція *"be comprised of"* не вживається ніколи" (переклад наш – Я. Б.) [11]. Схожу думку висловлює і Брайан Гарнер в своїй роботі *"Garner's Modern American Usage"* [14]. Джефрі Палам, професор в галузі загального мовознавства Единбурзького Університету і співавтор *"The Cambridge Grammar of the English Language"* вказує на те, що конструкція *be comprised of* не може бути пасивною конструкцією від *comprise*. *Comprise* входить до класу дієслів після яких вживається іменникова конструкція (перелік частин, з яких складається ціле) в якості додатку, ключовим

моментом є те, що після *comprise* ми не можемо вживати прийменниковий зворот, що починається з *of*. Якщо ж утворювати пасивну форму від *comprise*, то отримуємо *be comprised by* [22]. Наприклад:

*The adaptation layer performs header compression of IPv6 and transport layer headers, creating a new header **comprised by** a few bytes* [24, May 2012, p. 108].

American Heritage Guide to Contemporary Usage and Style фіксує той факт, що заперечення щодо вживання цього звороту значно зменшилось: якщо ще в 1965 році 53 % спеціалістів вважали вживання звороту *be comprised of* неприйнятним, то в 1996 тієї ж думки дотримувались лише 35% [20]. Навіть словники *Oxford Dictionaries* та *Longman Dictionary of Contemporary English*, наводячи визначення лексеми *comprise*, зазначають:

Comprise – consist of; be made up of;
be comprised of somebody/ something
documents are comprised of words [17].

А словник Random House Kernerman Webster's College Dictionary вже офіційно фіксує *be comprised of* як ідіоматичний зворот [18].

Розрізняють вживання *comprise* та *include*. Якщо необхідно зазначити, що ціле складається з частин і наводиться повний її перелік цих частин, слід використовувати *consist of, comprise, be composed of, or be made up of*, якщо ж немає необхідності наводити повний перелік частин, використовуємо *include* [4; 15].

Ми зосередимо увагу на мовній одиниці *comprise*. У лексичному сенсі, виявити мовні одиниці, що виконують функцію інклюзивності, допомагає компонентний аналіз. За останні 50 років в лінгвістичній літературі натрапляємо на велику кількість праць, що розглядають питання компонентного аналізу. Це, передусім, роботи І. В. Арнольд [1], Ю. М. Караулова [5], О. М. Селіверстової [9], М. В. Нікітіна [8], А. М. Кузнцова [6]. Лінгвістичний компонентний аналіз базується на прагматичних зв'язках в системі [1, p. 49]. Розглядаючи ряд робіт з компонентного аналізу, лінгвісти Є. В. Гулига та Є. Й. Шендельс наводять низку найменувань для мінімальних семантичних складових, які в сукупності створюють значення мовної одиниці [6, с. 8] (семантичні компоненти, диференційні семантичні ознаки, семи, семантичні параметри, ноєми і т. д.) [6, с. 18]. В нашій роботі ми будемо дотримуватися точки зору лінгвістів І. В. Арнольд, Є. В. Гулиги, Є. Й. Шендельс, А. М. Кузнцова та ін., які вважали, що термін "**сема**" якнайкраще підходить в якості ядрового терміна компонентного аналізу, позаяк він відповідає основним вимогам стислості, прозорості мотивованості, яка вказує на приналежність до семантики як до плану змістовності, та володіє хорошим словотворчим потенціалом [1, с. 50]. М. В. Нікітін наголошує на тому що семи відрізняються від значень (лексичних) так само як частина від цілого [8, с. 100], позаяк компонентний аналіз значень напряму пов'язаний зі структурою лексичного значення і будується на передумові, що всі значення, крім тих, що співпадають з елементарними поняттями, складаються з

компонентів, а саме включають більш прості поняття, які зв'язані залежностями в цілісну структуру значення [8, с. 110].

В своїй роботі ми дотримуємося класифікації сем, які подані в роботі О. М. Ільченко [3]. Вона виділяє **категоріальні семи** (КС), які визначають глибинну сутність слова, **диференційні семи** (ДС), що є істотними для визначення типу ЛСВ, **інтегральні семи** (ІС), здатні передавати додаткову інформацію, а також **факультативні семи** (ФС), які імплікують додаткові зв'язки типу "як А, так і В, С...", а також низка конотацій [3, с. 215]. Мета аналізу передбачає не лише розщеплення значень на складники, але й їхній синтез із виокремленням диференційних та інтегральних ознак семантичних компонентів [9, с. 81–88]. Тому важливою умовою є встановлення не тільки сем, а й їх структурної організації, тобто місця і ваги кожної семи в компонентній (семній) структурі значення, оскільки простий перелік сем не дає вичерпного уявлення про смисловий зміст значення слова, який також залежить від структурної організації сем, способу їх групування, від векторних відношень між ними тощо [9, с. 91].

В структурі лексичного значення виділяють дві частини – інтенціонал (ядро лексичного значення) та імплікаціонал (периферія семантичних ознак, які оточують ядро). [8, с. 105]. До інструментарію компонентного аналізу належить опрацювання словникових дефініцій (започатковано І. О. Бодуеном де Куртене), тобто аналіз словникових дефініцій з метою виявлення структури значення слова (його компонентного складу). В нашій роботі ми послуговуємося компонентним аналізом за словниковими дефініціями для встановлення ознаки інклюзивності.

Використовуючи спеціально розроблену для цієї мети метамову, наведемо семантичні структури одних з основних засобів вираження інклюзивності:

INCL *inclusiveness*
ENUM *enumeration*
WH *whole*
COM *composition*
FORM *formation*

COMPRISE

КС – INCL

ДС – ENUM – *full*

ДС – WH

ФС – COM

ФС – ENUM – *part*

Проведений аналіз підтверджує належність мовної одиниці до категорії інклюзивності.

Проаналізувавши матеріал дослідження, ми встановили таку **синтаксичну** специфіку вживання дієслова *comprise*.

COMPRISE. Основні граматичні форми вживання мовної одиниці *comprise(s)* (*Present*), *comprised* (*Past*), *comprising* (*Participle I*). Розглянемо синтаксичні особливості цієї мовної одиниці.

I. підмет ЦІЛЕ + присудок в активному стані comprise(es)(ed) + додаток (кількість) частина(и). Тут ідеться про включення до цілого:

- однієї частини:

The beamforming vectors comprise a beamforming matrix at the transmitter [24, June 2009, p. 102].

Initially, G. 729, 1. comprised a low-delay mode at 8 and 12Kb/s that could only operate with input and/or output signals 8 kHz sampling frequency [24, October 2009, p. 134].

- певної кількості частин (без зазначення їх точної кількості, що маркується за допомогою мовних одиниць екземпфікації, неозначеного перелічення тощо (*such as; for example; for instance; like; to name a few; the main; most frequently used; include(ing) but not limited to; different; along with other; etc.* тощо або імплікується)):

Furthermore, the middleware layer comprises added value: generic data structures (e. g., SensorML), supervising functions, etc [31, Vol. 6, № 1–2, p. 60].

*A CSN may further comprise network elements **such as** routers, authentication, authorization, and accounting (AAA) servers, home agents, and user databases as well as interworking gateways or enhanced network servers to support multicasts and broadcast services and LBS ... [24, October 2009, p. 94].*

*The second dataset comprised texts whose geographical scope related locations were explicitly and unambiguously mentioned within them but **along with other** geographical entities that were not part of this scope [30, Vol. 6, № 3–4, p. 183].*

*The constellations actually transmitted after interleaving **comprise** unrelated I and Q values derived from **different** original rotated constellations [24, October 2009, p. 149].*

- із зазначенням кількості частин (за допомогою числівників), що входять до складу підмета-ЦІЛОГО у простих та складних реченнях:

*The CELP excitation signal **comprises two** components [24, October 2009, p. 119].*

*Step 2 characterization tests **comprised one** experiment in narrowband and **two** others in wideband... [24, October 2009, p. 135].*

*In many European countries subtitles **comprise two** lines of text (64 characters) which are displayed for a maximum of six seconds, giving **120** words per minute [33, Vol. 63, №2, p. 40].*

*The ITS communication architecture **comprises four** main entities: vehicles, roadside equipment, central equipment, and personal equipment [24, May 2009, p. 117].*

The selected password by MAG comprised both digits and characters [25, Vol. 9, № 2, p. 147].

- без зазначення кількості цих частин за допомогою числівників, але із зазначенням кількості частин, що є елементами цілого, за допомогою еквівалентів числівників із значенням "група", "клас" зокрема: *the set of (all), sets of, a group of*:

A server side high level conference API comprises two sets of APIs: the conference APIs and the high level policy APIs [24, November 2009, p. 158].

Similarly, the ideal beamforming matrices comprise the set of all $M \times N_s$ orthogonal matrices [24, June 2009, p. 103].

A localized resource unit comprises a group of subcarriers that are contiguous across frequency [24, June 2009, p. 91].

- із зазначенням апроксимативної кількості частин в цілому: *several, a wide range of, a large number of*, etc.:

The earlier definition did not cross departmental boundaries, and comprised a very wide range of actions [26, Vol. 3, p. 2].

As simple as this sounds, today production processes comprise a large number of subprocesses, which are also frequently interconnected and codependent [30, Vol. 6, № 1-2, p. 28].

ITS station comprises a number of ITS-specific functions and a set of devices implementing these functions [24, May 2009, p. 117].

A QoS policy comprises several QoS parameters which apply to specified flows [25, Vol. 9, №8, p. 612].

II. підмет ЦЛІЕ + присудок у пасивному стані be comprised of + додаток (кількість частин):

- включення до цілого однієї частини:

One method is comprised of an objective performance measurement, and the other method is a subjective listening test [32, Vol. 7, p. 35].

- включення до цілого кількох частин, без зазначення їх кількості за допомогою числівників, але із зазначенням переліку цих частин. Наприклад:

Therefore, the data convertor was comprised of a serial communication library, a sensor control library, an angle conversion library, and an immersive driving simulator communication library [30, Vol. 6, № 3-4, p. 336].

- включення до цілого кількя частин із зазначенням їх точної кількості (за допомогою числівників):

Real-time communication is comprised of two aspects – signaling and media transfer [24, November 2009, p. 150].

The radio frame is comprised of ten 1 msec subframes, which represents the shortest Transmission Time Interval (TTI) [31, Vol. 7, p. 2].

причому присудок може бути розщепленим та нерозщепленим, наприклад:

The antenna is comprised here of a defined number of wire winds which thereby result in a defined inductance in the antenna [29].

Typically an antenna array is comprised of the beam-forming network and the radiating elements [23].

III. підмет ЦІЛЕ + модальне дієслово як частина складного присудка + comprise в активному стані+ додаток (частина) (перелік частин):

- поєднання дієслова *comprise* та модального дієслова вказує на потенційну можливість включення частин до складу цілого:

A CSN may further comprise network elements such as routers, authentication, authorization, and accounting (AAA) servers, home agents, and user databases as well as interworking gateways or enhanced network servers to support multicasts and broadcast services and LBS ...[24, October 2009, p. 94].

IV. підмет ЦІЛЕ (займенник) + присудок в активному стані comprise(es) + додаток (частина) (перелік частин):

для уникнення тавтології використовуються

- вказівні займенники та займенники-субститути (*this, these, (they) all*), особові займенники (*it* як *inanimate subject*), прикметники (*the former; the latter*):

At the launch of a new gTLD, these comprise a "sunrise" registration period and a "Trademark Claims" period, both of which must be supported by an information repository...[33, Vol. 63, № 3, p. 58].

This comprises user-plane and control-plane functions and protocols [24, June 2009, p. 41].

It comprises five layers where higher-layer bitstreams can be discarded without affecting the lower layers' decoding [24, October 2009, p. 117].

Based on this definition, a 3D interaction can be defined so that it comprises navigation, object manipulation, application control and visual design [30, Vol. 6, № 3-4, p. 266].

The latter comprises a core layer with fixed bit rate... [24, October 2009, p. 118].

As a second experiment, we applied our proposed geographic scope resolution process in two different datasets, all comprising 150 short military conflict related texts but with different characteristics [30, Vol. 6, № 3-4, p. 183].

- **вказівний займенник у препозиції до comprise, що вводить підрядне означальне речення:**

VPR is a distributed on-demand routing protocol that comprises two phases: path creation and path maintenance [24, August 2009, p. 80].

- **займенник з комою у препозиції (, which), що вводить підрядне означальне:**

Procom offers a comprehensive mobile antenna programme, which comprises $\frac{1}{4}$ λ antennas, broad-band compensating antennas, multi-band antennas, GPS antennas, shortened $\frac{1}{4}$ λ antennas, GlassFix® antennas, SideFix® antennas, antennas for glass fibre roof, antennas for motorbikes & gain antennas [27].

V. підмет ЦІЛЕ + предикатив (іменна частина присудка) + означення comprising + (кількість) перелік частин. Тут ідеться про:

- **поєднання цілого та переліку частин, з яких складається дане ціле:**

N_m is the noise vector comprising an element with zero mean and the variance of σ^2 , ... [25, Vol. 9, № 2, p. 128].

- **поєднання цілого кількісного переліку частин:**
 - 1) **точного**

One radio frame has time duration of 10ms, comprising 20 slots of 0.5ms each [25, Vol. 9, №7, p. 9].

2) **приблизного (апроксимативного)**

It's therefore a highly flexible technology that also qualifies for application in heterogeneous networks comprising many nodes of different complexity or even standards [24, July 2009, p. 50].

IEEE 802.16m specifies an efficient MAC header for small payload applications comprising fewer fields with shorter size, reducing the header size to two bytes [24, June 2009, p. 97].

3) **та комбінованого (приблизного і точного)**

In both cases, we considered DBPedia as a source of semantic information, utilizing a subset of it comprising about 4120 military conflicts, 1660 military persons, 4270 locations and, of course, the relations between them [30, Vol. 6, № 3-4, p. 182].

- займенник всеохоплюючої інклюзивної семантики *all* у препозиції до **comprise**:

The autonomic manager performs all the functions comprising the adaptation logic on the managed resource: monitoring, analysis, planning, and adaptation execution [30, Vol. 6, № 3–4, p. 302].

- займенник всеохоплюючої інклюзивної семантики *all* у постпозиції стосовно **comprise**:

These test networks were carefully selected in order to have a significantly heterogeneous multidomain network environment, as a starting point, comprising all the main and most deployed transport network technologies [24, May 2009, p. 67].

В останньому випадку всеохоплюючий характер *all* нівелюється за рахунок уживання мовних одиниць апроксимативної семантики *the main and most deployed*.

Таким чином, проаналізувавши авторитетну літературу, вдалося встановити, що в мові науки існують різні підтипи інклюзивності. В нашій роботі, ми розглядали один із підтипів, коли ціле складається з частин. Основною одиницею групи є мовна одиниця **comprise**. Опрацювавши фактичний матеріал (наукові журнали в галузі інформаційно-комунікаційних технологій) ми виявили основні синтаксичні конструкції вживання даної лексики. У синтаксичному сенсі, **comprise** виступає як присудок, як предикатив (іменна частина присудка), як частина складного модального присудка та як означення (у формі Participle I, тобто дієприкметника теперішнього часу). Розрізняються випадки вживання дієслова **comprise** в активному (comprise, comprises, comprised) та пасивному (be comprised of) станах.

Основними конструкціями є:

предикативні:

I. іменник + дієслово comprise(es)(ed) + кількість частин:

- 1.1. іменник + comprise(es)(ed) + частина;
- 1.2. іменник + comprise(es)(ed) + кількість (мовні одиниці екземпліфікації, неозначеного перелічення) частин;
- 1.3. іменник + comprise(es)(ed) + кількість (еквіваленти числівників із значенням "група", "клас") частин;
- 1.4. іменник + comprise(es)(ed) + кількість (мовні одиниці апроксимації) частин;
- 1.5. іменник + comprise(es)(ed) + кількість (числівник) частин.

II. іменник + дієслово be comprised of + кількість частин:

- 2.1. іменник + be comprised of + частина;
- 2.2. іменник + be comprised of + кількість (перелік) частин;
- 2.3. іменник + be comprised of + кількість (числівник) частин.

III.

- 3.1. **іменник + модальне дієслово + дієслово comprise+(кількість) частин.**

IV. займенник + дієслово comprise(es) + перелік частин:

- 4.1. займенник (вказівний, особовий, займенник-субститут) + comprise(es) + (перелік) частин;
- 4.2. іменник (вставне речення) + (вказівний) займенник + (перелік) частин;
- 4.3. іменник (вставне речення) + (,) займенник + (перелік) частин;

та

атрибутивні:

V. іменник + іменна частина присудка + означення comprising + (кількість) перелік частин:

- 5.1. іменник + іменна частина присудка + comprising + перелік частин;
 - 5.1.1. іменник + іменна частина присудка + comprising + кількість (числівник: точний перелік частин);
 - 5.1.2. іменник + іменна частина присудка + comprising + кількість (мовні одиниці апроксимації: апроксимативний перелік частин);
 - 5.1.3. іменник + іменна частина присудка + comprising + кількість (комбінований – апроксимативний та точний перелік частин);
- 5.2. іменник + all + іменна частина присудка + comprising + перелік частин;
- 5.3. іменник + іменна частина присудка + comprising + all + частини.

Кількісні дані нашого дослідження показали, що відсоток вживання лексеми comprise в тій чи іншій конструкції становить:

Предикативне вживання (загалом 66 %)

- I. іменник (підмет) + дієслово (присудок) comprise(es)(ed) в активному стані + (додаток) кількість частин – 40 %;
- II. іменник (підмет) + дієслово (присудок) в пасивному стані (be comprised of) + (додаток) кількість частин – 5 %;
- III. іменник (підмет) + модальне дієслово як частина складного присудка + дієслово (присудок) comprise в активному стані + (додаток) перелік частин – 3 %;
- IV. займенник (підмет) + дієслово (присудок) в активному стані comprise(es) + (додаток) перелік частин – 18 %;

Атрибутивне вживання (усього 34 %)

V. іменник (підмет) + предикатив (іменна частина присудка) + означення comprising + (кількість) перелік частин з підтипами – 34 %.

Таким чином, в англійській мові науки спостерігається велике розмаїття підтипів та способів передачі інклюзивного значення за допомогою мовної одиниці *comprise*. У лексико-синтаксичному сенсі виділяються два основні способи її вживання – предикативне та атрибутивне, причому предикативне вживання в активному стані є провідним. Це підтверджує загальну тенденцію сьогодення щодо вживання дієслів в англійському науковому дискурсі переважно в активному стані (на відміну від минулорічних десятиріч).

В майбутньому планується детальний аналіз інших мовних засобів вираження категорії інклюзивності.

Література

1. Арнольд И. В. Основы научных исследований в лингвистике : [учеб. пособ.] / Ирина Владимировна Арнольд. – М. : Высшая школа, 1991. – С. 49–56.
2. Жаботинская С. А. Имя как текст : концептуальная часть лексического значения [Электронный ресурс] / Светлана Анатольевна Жаботинская // Когнитивия, коммуникация, значение : Международный электронный сборник научных трудов / гл. ред. Ирина Семеновна Шевченко, Владимир Ильич Карасик. – Х., 2013. – №6. – С. 47–76. – Режим доступа до журналу: <https://docs.google.com/viewer?a=v&pid=sites&srcid=ZGVmYXVsdGRvbWVpbnxjb2duaXRpb25kaXNjb3Vyc2V8Z3g6NlVlZTVmNDZiMDIiYjQ2OA>
3. Ильченко О. М. Етикетизация англо-американского научного дискурса : дис. на здобуття наук. ступеня доктора філол. наук: 10. 02. 04 "Германські мови" / Ольга Михайлівна Ильченко ; Київ. нац. ун-т. ім. Шевченка. – К., 2002. – 421 с.
4. Ильченко О. М. International Communicator: Science, Technology, Education, Journalism (English-Ukrainian-Russian Dictionary) : Англо-українсько-російський словник міжнародної комунікації : наука, техніка, освіта, журналістика (за загальною редакцією к. філол. н., доц. Жалая В. Я.). – К. : Видавниче підприємство "ЕДЕЛЪВЕЙС". 2014. – 632 с.
5. Караулов Ю. Н. Частотный словарь семантических множителей русского языка / Юрий Николаевич Караулов. – М. : Наука, 1980. – 106 с.
6. Кузнецов А. М. От компонентного анализа к компонентному синтезу / Анатолий Михайлович Кузнецов. – М. : Наука, 1986. – 127 с.
7. Лексикология английского языка : [учеб. пособ. для ин-тов и фак. иностр. яз.] / Р. З. Гинзбург, С. С. Хидекель, Г. Ю. Князева и А. А. Санкин. – [2-е изд., испр. и доп.]. – М. : Высш. школа, 1979. – 269 с.
8. Никитин М. В. Курс Лингвистической семантики : [учеб. пособ.] / Михаил Васильевич Никитин. – [2-е изд., доп. и испр.]. – СПб. : Изд-во РГПУ им. А. И. Герцена, 2007. – С. 102–115.
9. Селиверстова О. Н. Труды по семантике / Ольга Николаевна Селиверстова. – М. : Языки славянской культуры, 2004. – С. 81–92.
10. Семенов О. М. Культура наукової української мови : [навч. посібник] / Олена Миколаївна Семенов. – К. : Академія, 2010. – 215 с.
11. Bryson B. Dictionary of Troublesome Words / Bill Bryson. – Broadway Books, 2004. – 241 p.
12. Collins English Dictionary : Complete and Unabridged [Электронный ресурс]. – [5th ed.]. – Collins, 1991 – 2003. – Режим доступа : <http://www.collinsdictionary.com>. – Заголовок з екрану.
13. Fowler W. H., Gowers E. A dictionary of modern English usage / Henry Watson Fowler, Ernest Gowers. – [2-d ed.]. – Oxford University Press, 1965. – 725 p.
14. Garner B. A. Garner's Modern American Usage / Bryan A. Garner. – [3-d ed.]. – Oxford University Press, 2009. – 1008 p.
15. Longman Dictionary of Contemporary English / [director D. Summers]. – [4th ed.]. – Harlow : Pearson Education Lim., 2005. – 1950 p.
16. Merriam-Webster Online : Dictionary [Электронный ресурс]., 2013. – Режим доступа: <http://www.merriam-webster.com/dictionary>. – Заголовок з екрану.
17. Oxford Dictionaries [Электронный ресурс]. – Oxford : University Press, 2013. – Режим доступа: <http://oxforddictionaries.com>. – Заголовок з екрану.
18. Random House Kernerman Webster's College Dictionary [Электронный ресурс]. – K. Dictionaries Ltd. : Random House, 1991 – 2005. – Режим доступа: <http://www.thefreedictionary.com/dictionary.htm>. – Заголовок з екрану.
19. The American Heritage Dictionary of the English Language [Электронный ресурс]. – [4th ed.]. – Houghton Mifflin Harcourt, 2009. – Режим доступа: <http://www.thefreedictionary.com/dictionary.htm>. – Заголовок з екрану.
20. The American Heritage Guide to Cotemporary Usage and Style [Электронный ресурс]. – Houghton Mifflin Company, 2005. – Режим доступа: <https://zourpri.files.wordpress.com/2014/01/the-american-heritage-guide-to-contemporary-usage-and-style-2005.pdf>.
21. Venolia J. The right word!: how to say what you really mean [Электронный ресурс] / Jan Venolia. – US : Ten Speed Press, 2003. – Режим доступа до книги: <http://www.books.google.com.ua/books>.
22. World Wide Words : Investigating the English language across the globe [Электронный ресурс]. – Режим доступа до сайту: <http://www.worldwidewords.org>.

Список джерел ілюстративного матеріалу

23. *Antenna*. KYOCERA The New Value Frontier [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://americas.kyocera.com/KAI/semiparts/packaging/by-type/antenna.cfm>.
24. *IEEE Communications Magazine* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.comsoc.org>. – Заголовок з екрану.
 - May 2009.
 - June 2009.
 - July 2009.
 - August 2009.
 - October 2009.
 - November 2009.
 - October 2010.
 - August 2011.
 - November 2011.
 - May 2012.
 - September 2012.
25. *Journal of Communications* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.jocm.us/index.php?m=content&c=index&a=lists&catid>.
 - Vol. 9, No. 2, February 2014.
 - Vol. 9, No. 7, July 2014.
 - Vol. 9, No. 8, August 2014.
26. *Journal of Telecommunications System and Management* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://omicsgroup.org/journals/telecommunications-system-management.php>.
 - Volume 3, Issue 1, 2014.
27. *Mobile antennas*. PROCOM Making the world smaller [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.procom.dk/products/mobile-antennas>.
28. *Progress In Electromagnetics Research Letters* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.jpier.org/PIERL/pierl12/11.09092903.pdf>.
 - Vol. 12, 2009.
29. *RFID Antenna*. Brooks Accelerating Innovation [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.brooks.com/applications-by-industry/rfid/rfid-basics/rfid-components/rfid-antenna>.
30. *The International Journal on Advances in Intelligent Systems* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.iariajournals.org>. – Заголовок з екрану.
 - Volume 6, Number 1 & 2, 2013.
 - Volume 6, Number 3 & 4, 2013.
31. *The International Journal on Advances in Networks and Services* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.iariajournals.org>. – Заголовок з екрану.
 - Volume 3, Number 1 & 2, 2010.
 - Volume 6, Number 1 & 2, 2013.
 - Volume 7, Number 1 & 2, 2014.
32. *The International Journal on Advances in Telecommunications* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.iariajournals.org>. – Заголовок з екрану.
 - Volume 6, Number 1 & 2, 2013.
 - Volume 7, Number 1 & 2, 2014.
33. *Telecommunications Journal of Australia* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.swinburne.edu.au/lib/ir/onlinejournals/tja>.
 - Vol 63, No 2 (2013).
 - Vol 63, No 3 (2013).

References

1. *Arnold I. V. Osnovy nauchnyh issledovaniy v lingvistike* : [ucheb. posob.] / Irina Vladimirovna Arnold. – М. : Vysshiaia shkola, 1991. – S. 49–56.
2. *Zhabotinskaia S. A. Imia kak tekst* : kontseptualnaia chast leksicheskogo znachenia [Elektronnyi resurs] / Svetlana Anatolievna Zhabotinskaia // Kognitsia, kommunikatsia, diskurs : Mezhdunarodnyi elektronnyi sbornik nauchnyh trudov / gl. red. Irina Semenovna Shevchenko, Vladimir Ilich Karasik. – КН., 2013. – № 6. – S. 47–76. – Rezhym dostupu do zhurnal: <https://docs.google.com/>

viewer?a=v&pid=sites&srcid=ZGVmYXVsdGRvbWFpbXNjb2duaXRpb25kaXNjb3Vyc2V8Z3g6NWVlZTVMNDZiMDliYjQ2OA

3. *Ilchenko O. M.* Etyketyzatsiia anglo-amerykansko naukovogo dyskursu : dys. na zdobuttia nauk. stupenia doktora filol. nauk : 10.02.04 "Hermanski movy" / Olga Mykhailivna Ilchenko; Kyiv. nats. un-t. im. T. Shevchenka. – K., 2002. – 421 s.

4. *Ilchenko O. M.* International Communicaton: Science, Technology, Education, Journalism (English-Ukrainian-Russian Dictionary) : Anhlo-ukrainsko-rosiiskyy slovnyk mizhnarodnoi komunikatsii : nauka, tehnika, osvita, zhurnalistyka (za zahalnoi redaktsieiu k. filolog. n.dots. Zhalaia V. Ya.). – K. : Vydavnyche pidpryemstvo "EDELVEIS". 2014. – 632 s.

5. *Karaulov Yu. N.* Chastotnyi slovar semanticheskikh mnozhyteley russlogo yazyka / Yurii Nikolaevich Karaulov. – M. : Nauka, 1980. – 106 s.

6. *Kuznetsov A. M.* Ot komponentnogo analiza k komponentnomu sintezu / Anatolii Mikhailovich Kuznetsov. – M. : Nauka, 1986. – 127 s.

7. *Leksikologiiia angliiskogo iazyka* : [ucheb. posob. dlia in-tov I fak. inostr. yaz.] / R. Z. Ginzburg, S. S. Hidekel, G. Yu. Kniazeva, I. A. A. Sankin. – [2-e izd., ispr. I dop.]. – M. : Vysh. shkola, 1979. – 269 s.

8. *Nikitin M. V.* Kurs Lingvisticheskoi semantiki : [ucheb. posob.] / Mikhail Vasilievich Nikitin. – [2-e izd., ispr. I dop.]. – SPb. : Izd-vo RGPU im. A. I. Gertsena, 2007. – S. 102–115.

9. *Seliverstova O. N.* Trydy po semantike / Olga Nikolaevna Seliverstova. – M. : Yazyky slavianskoi kultury, 2004. – S. 81–92.

10. *Semenog O. M.* Kyltrya naukovoi ukrainskoi movy : [navch. posib.] / Olena Mykolaivna Semenog. – K. : Akademia, 2010. – 215 s.

11. *Bryson B.* Dictionary of Troublesome Words / Bill Bryson. – Broadway Books, 2004. – 241 p.

12. *Collins English Dictionary: Complete and Unabridged* [Elektronnyi resurs]. – [5th ed.]. – Collins, 1991–2003. – Rezhym dostupu do zhurnal: <http://www.collinsdictionary.com>. – Zagolovok z ekranu.

13. *Fowler W. H., Gowers E.* A dictionary of modern English usage / Henry Watson Fowler, Ernest Gowers. – [2-d ed.]. – Oxford University Press, 1965. – 725 p.

14. *Garner B. A.* Garner's Modern American Usage / Bryan A. Garner. – [3-d ed.]. – Oxford University Press, 2009. – 1008 p.

15. *Longman Dictionary of Contemporary English* / [director D. Summers]. – [4th ed.]. – Harlow: Pearson Education Lim., 2005. – 1950 p.

16. *Merriam-Webster Online: Dictionary* [Elektronnyi resurs], 2013. – Rezhym dostupu: <http://www.merriam-webster.com/dictionary>. – Zagolovok z ekranu.

17. *Oxford Dictionaries* [Elektronnyi resurs]. – Oxford: University Press, 2013. – Rezhym dostupu: <http://oxforddictionaries.com>. – Zagolovok z ekranu.

18. *Random House Kernerman Webster's College Dictionary* [Elektronnyi resurs]. – K. Dictionaries Ltd. : Random House, 1991–2005. – Rezhym dostupu: <http://www.thefreedictionary.com/dictionary.htm>. – Zagolovok z ekranu.

19. *The American Heritage® Dictionary of the English Language* [Elektronnyi resurs]. – [4th ed.]. – Houghton Mifflin Harcourt, 2009. – Rezhym dostupu: <http://www.thefreedictionary.com/dictionary.htm>. – Zagolovok z ekranu.

20. *The American Heritage Guide to Cotemporary Usage and Style* [Elektronnyi resurs]. – Houghton Mifflin Company, 2005. – Rezhym dostupu: <https://zourpri.files.wordpress.com/2014/01/the-american-heritage-guide-to-contemporary-usage-and-style-2005.pdf>.

21. *Venolia J.* The right word! how to say what you really mean [Elektronnyi resurs] / Jan Venolia. – US : Ten Speed Press, 2003. – Rezhym dostupu do knygy: <http://www.books.google.com.ua/books>.

22. *World Wide Words* : Investigating the English language across the globe [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu do saitu: <http://www.worldwidewords.org>.